

55271

DEVLET KONSERVATUVARLARININ LİSE DEVRESİNDE
VİYOLA EĞİTİMİNDE KULLANILAN
KREUTZER ETÜTLERİN DEVİNİŞSEL
HEDEF VE HEDEF DAVRANIŞLAR YÖNÜNDEN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ
MÜZİK EĞİTİMİ

BİGE BEDİZ KOÇAK
OCAK 1996

55271

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Bu tezin yüksek lisans tezi olarak uygun olduğunu onaylarım.

Ali Uçan

Danışman

Prof. Dr. Ali UÇAN

Sınav Jürisi

Başkan : Prof. Dr. Ali Uçan *Ali Uçan*

Üye : Prof. Sadettin Ünal *Sadettin Ünal*

Üye : Prof. Korak Çalgan *Korak Çalgan*

Üye : Doç. Seyda GILDEN *Seyda GILDEN*

Üye : Doç. F. Ayfer Tarihverdi *Ayfer Tarihverdi*

Bu tez Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Esaslarına uygundur.

Yazım

DEVLET KONSERVATUVARLARININ LİSE DEVRESİNDE
VİYOLA EĞİTİMİNDE KULLANILAN
KREUTZER ETÜTLERİN DEVİNİŞSEL
HEDEF VE HEDEF DAVRANIŞLAR YÖNÜNDEN İNCELENMESİ

(Yüksek Lisans Tezi)

Bigge Bediz KOÇAK

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

OCAK 1996

ÖZ

Bu araştırmada, Devlet Konservatuvarlarının Lise Devresi'nde yapılan viyola eğitiminde kullanılan "Kreutzer Metodu"ndan seçilen 11 tek sesli etüd "çağdaş öğretim programı" öğelerinden "Hedef" ve "Hedef Davranışları" bakımından incelenmiş ve etüdlerin birincil olarak daha çok hangi devinışsel hedefleri gerçekleştirmeye yönelik olduğu ve bu hedeflerde kapsanan devinışsel hedef davranışların neler olduğu ortaya çıkarılmıştır. Araştırmada "betimsel yöntem" izlenmiş, veriler "etüt çözümleme" yolu ile elde edilmiş, bulgular ise devinışsel "hedef" ve "hedef davranış"lar biçiminde sınırlandırılarak ifade edilmiştir. Araştırmada incelenen 11 tek sesli etütte birincil olarak toplam 11 devinışsel hedef ve 44 devinışsel hedef davranışın kapsandığı ortaya çıkmıştır. Bunlar, sağ elin - yayın kullanımına ilişkin olarak "détaché, legato, martelé, staccato" tekniklerini; sol elin - parmakların kullanımına ilişkin olarak ise "Konum Değiştirme" ve "Tril" tekniklerini içeren bir çeşitlilik göstermektedir. Bu araştırmanın, ilgili öğretim kurumlarında yapılan viyola öğretimini ve öğretim programlarını geliştirme çalışmalarına katkıda bulunması beklenmektedir.

Bilim kodu : 5000019

Anahtar kelimeler : Kreutzer Etüdler, Hedef ve Hedef Davranışlar

Sayfa adedi : 46

Tez yöneticisi : Prof. Dr. Ali UÇAN

INVESTIGATION OF KREUTER ETUDES FROM THE POINT OF
DYNAMIC TARGET AND TARGET BEHAVIORS USED FOR
EDUCATION IN HIGH SCHOOL OF STATE CONSERVATORIES

(Thesis for Master Degree)

Bige Bediz KOÇAK

GAZI UNIVERSITY
INSTITUTE OF SCIENCE AND TECHNOLOGY
JANUARY 1996

ABSTRACT

In this study eleven etudes with single voice selected from "Kreutzer Method" which is used for viola education in high school of State Conservatories have been investigated with regard to "Target" and "Target Behaviour" which is one of the elements of "Contemporary Education Programme" and it has brought out what these etudes have prior dynamic targets and what the target behaviours which are included by these targets. The method used in this study is "descriptive method" and the data has been collected by means of "etude analyse" and then the findings have been explained as dynamic "target" and "target behaviours". In the study it has been obtained that the eleven etudes with single voice include totally (11) dynamic targets and (44) dynamic target behaviours. This has the variations as "détache, legato, martelé, staccato techniques relating to use of bow for right-hand and "changing position" and trill" techniques relating to use of fingers of left - hand. It is hoped that this study would make a contribution to the improving studies for viola education and educational programmes in the relevant institutions.

Science code : 5000019

Keywords : Kreutzer Etüdes, Target and Behaviour

Page number : 46

Adviser : Prof. Dr. Ali Uçan

TEŞEKKÜR

Öncelikle, böyle bir "ilk" çalışma için gerçek bir bilimsani duyarlılığı ve kararlılığıyla beni yüreklendiren, zaman kavramını bir kenara itip, yardımlarını esirgemeyerek bu tezin oluşmasına olan vazgeçilmez katkılarından dolayı tez danışmanım, hocam Prof. Dr. Ali UÇAN'a, beni viyola eğitimine başlatan ve yirmi yıllık mesleki birikimimi sağlayan, konusunda ülkemizin temel taşlarından hocam Prof. Koral ÇALGAN'a , ettidleri inceleme aşamasında, görüşlerini belirten Sayın Prof.Engin ERALP'e, bilgilerini benimle paylaşan değerli arkadaşım, öğretim görevlisi Ceylan TEKER'e ve araştırma görevlisi Özcan ULUCAN'a, tezimin yazıya geçirilmesindeki katkıları için sevgili Gülден ÖNAL'a, araştırma süresince ilgili kaynakları ve araştırmanın özünü İngilizce'ye çeviren değerli arkadaşım Sezai TANYOLU'na çok teşekkür ederim.

TABLULARIN LİSTESİ

<u>Tablo</u>	<u>Sayfa</u>
Tablo 1. Détaché Tekniğiyle Çalmaya İlişkin Temel Davranışlar.....	27
Tablo 1a. Kreutzer 2 No'lu Etüdün Hedef ve Hedef Davranışları.....	28
Tablo 1b. Kreutzer 8 No'lu Etüdün Hedef ve Hedef Davranışları.....	29
Tablo 1c. Kreutzer 12 No'lu Etüdün Hedef ve Hedef Davranışları.....	30
Tablo 1d. Kreutzer 25 No'lu Etüdün Hedef ve Hedef Davranışları.....	31
Tablo 2. Legato Tekniğiyle Çalmaya İlişkin Temel Davranışlar.....	32
Tablo 2a. Kreutzer 9 No'lu Etüdün Hedef ve Hedef Davranışları.....	33
Tablo 2b. Kreutzer 17 No'lu Etüdün Hedef ve Hedef Davranışlar.....	34
Tablo 3. Martélé Tekniğiyle Çalmaya İlişkin Temel Davranışları.....	35
Tablo 3a. Kreutzer 6 No'lu Etüdün Hedef ve Hedef Davranışları.....	36
Tablo 3b. Kreutzer 7 No'lu Etüdün Hedef ve Hedef Davranışları.....	37
Tablo 3c. Kreutzer 15 no'lu Etüdün Hedef ve Hedef Davranışları.....	38
Tablo 3d. Kreutzer 16 no'lu Etüdün Hedef ve Hedef Davranışları.....	39
Tablo 4. Staccato Tekniğiyle Çalmaya İlişkin Temel Davranışlar.....	40
Tablo 4a. Kreutzer 4 no'lu Etütün Hedef ve Hedef Davranışları.....	41

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖZ	I
ABSTRACT.....	II
TEŞEKKÜR.....	III
TABLULARIN LİSTESİ.....	IV

BÖLÜM I GİRİŞ..... 1

1.1- Müzik Eğitimi..... 2

1.1.1- Genel Müzik Eğitimi..... 3

1.1.2- Özengen Müzik Eğitimi..... 3

1.1.3- Mesleki Müzik Eğitimi..... 4

1.1.4- Çalgı Eğitimi..... 5

1.1.5- Konservatuvarlarda Çalgı Eğitimi..... 7

1.1.6- Viyola Eğitiminde Kreutzer'in Yeri ve Önemi..... 7

1.1.7- Kreutzer'deki Teksesli Etütlerde Kapsanan Başlıca Teknikler..... 11

1.2-Amaç..... 17

1.2.1- Problem..... 18

1.2.2- Önem..... 18

1.2.3- Sayılıtlar..... 18

1.2.4- Sınırlılıklar..... 19

1.2.5- Tanımlar..... 20

BÖLÜM II YÖNTEM

2.1- Evren..... 22

2.2- Örneklem..... 22

2.3- Veri Kaynakları ve Verilerin Toplanması..... 23

2.4- Veri Kaynaklarının İncelenmesinde ve Verilerin

Çözümlemesinde Esas Alınan

"Çağdaş Öğretim Programı Modeli".....23

2.4.1- Hedefler24

2.4.2- Hedef Davranışlar.....24

2.4.3- İçerik24

2.4.4- Öğretme Durumları.....25

2.4.5- Sınama - Ölçme Durumları.....25

2.4.6- Değerlendirme İşlemleri.....25

BÖLÜM III BULGULAR VE YORUMLAR

3.1- "Kreutzer Metod"undan seçilmiş

12 tek sesli etütün Devinişsel Hedef ve

Hedef Davranışları Açısından Çözümlemesi.....26

BÖLÜM IV SONUÇ, TARTIŞMA, ÖNERİLER

4.1- Sonuçlar.....42

4.2- Tartışma.....42

4.3- Öneriler.....43

KAYNAKLAR.....45

EKLER

EK : 1 Araştırmada incelenen

Kreutzer Metod'tan seçilmiş 11 Tek Sesli Etüt

ÖZGEÇMİŞ

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bireyleri ve toplumları yönlendirme, biçimlendirme, değiştirme ve geliştirmede en etkin süreçlerin başında "eğitim" gelmektedir.

"Eğitim" sözcüğü farklı kaynaklarda, farklı görüşlerde bulunan eğitimciler tarafından değişik biçimlerde formüle edilmiştir.

Bu tanımların belli başlı biçimlerini şöyle sıralayabiliriz;

Eğitim; Belli bir konuda, bir bilgi ve bilim dalında yetiştirme, geliştirme, eğitme işidir. (1)

Eğitim, insanın toplum yaşamına uyumunu sağlamak, bazı yeteneklerini geliştirmek ve bazı değerlere saygı duymaya yöneltmek için uygulanan yöntemlerin tümüdür. (2)

Eğitim, toplumun değer yargıları ile bilgi ve beceri birikiminin yeni kuşaklara aktarılması; bu amaçla okullarda ve benzer kurumlarda sürdürülen öğretim ve yetiştirme etkinlikleridir. (3)

Tüm bu tanımlardaki ortak paydaları; "birey olarak insan", "yaşantı" ve "davranışsal değişim" kavramlarında toplayabilir ve eğitimciler arasında yaygın olarak kabul görmüş olan, "bireyin davranışında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir" tanımına ulaşabiliriz. (4)

Tanımlardan da anlaşılıyor ki bireyin ve toplumun her alandaki gelişmesinde en temel süreç eğitimidir.

Çağdaş eğitim, bilim eğitimi, teknik eğitimi ve sanat eğitiminden oluşan üçlü bir eksen üzerine oturur. (5)

"Sanat eğitimi" bireysel ya da toplu olarak, önemli bir gereksinim olan duygu ve düşüncelerin estetik bir kaygıyla dışa vurulmasında, araçları kullanmanın yollarını sağlayacak en uygun eğitimin gerçekleşmesine yöneliktir.

"Sanat eğitimi" de kendi içinde, çeşitli kollara ayrılır. Bu kollardan biri "fonetik sanatlar eğitimi", bunun başlıca dallarından biri de "müzik eğitimidir."

1.1. MÜZİK EĞİTİMİ

"Müzik eğitimi" şöyle tanımlanabilmektedir:

Müzik eğitimi temelde, bir müziksel davranış kazandırma veya bir müziksel davranış değişikliği oluşturma sürecidir. Bu süreçte daha çok, eğitim gören bireyin (çocuğun/öğrencinin) kendi müziksel yaşantısı temel alınır, bu temelden yola çıkılarak, belirli hedeflere erişilir. Müzik eğitimi yoluyla, birey ile çevresi, özellikle müziksel çevresi arasındaki iletişim ve etkileşimin daha sağlıklı, daha düzenli, daha etkili ve daha verimli olması beklenir. (5)

Genel, özengen (amatör) ve mesleki (profesyonel) amaçlı müzik eğitiminin nitelikleri, aralarında belli ortak-temel noktalar bulunmakla birlikte, birbirlerinden oldukça farklı özellikler gösterir. Bu bakımdan, müzik eğitimi, "genel müzik eğitimi", "özengen müzik eğitimi" ve "mesleki müzik eğitimi" olmak üzere üç ana türe ayırmak ve bu ayırımı göre incelemek doğru olur. (6)*

* amatör

1.1.1 - Genel Müzik Eğitimi

Genel müzik eğitimi, iş-meslek, okul, bölüm, kol-dal ve program ayrımı gözetmeksizin, her düzeyde, her aşamada, herkese yönelik olup, sağlıklı ve dengeli bir insanca yaşam için gerekli asgarî - ortak genel müzik kültürünü kazandırmayı amaçlar.

Genel müzik eğitimi, genellikle, okul öncesinde anaokulu, ilkokulda sınıf, ortaokul ve lisede müzik öğretmeni tarafından okutulur, gerçekleştirilir; üniversitede ise müzik okutmanı veya müzik öğretim görevlisi tarafından yürütülür.

Günümüz genel müzik eğitiminde, daha çok, müziği bilgili, bilinçli, görgülü ve duyarlı bir anlayış ve yaklaşımla, haz duyup zevk alarak kullanan ya da tüketen kitleler yetiştirmeye dönük bir strateji uygulanır. Bu uygulamalarda, bireyin müziksel bilgi, görgü, ilgi, istek ve yeteneğini çeşitlendirip zenginleştirerek geliştirmek esastır.

1.1.2 - Özengen Müzik Eğitimi

Özengen (amatör) müzik eğitimi, müziğe ya da müziğin belli bir dalında özengence ilgili, istekli ve yatkın olanlara yönelik olup, etkin bir müziksel katılım, sevk ve doyum sağlamak ve bunu olabildiğince sürdürüp geliştirmek için gerekli müziksel davranışlar kazandırmayı amaçlar.

Özengen müzik eğitiminde, örgün olmayan, yani "yaygın eğitim" denilen boyut da büyük önemi taşır. Bu çerçevede, müzikle ilgili belli resmi, özel ve gönüllü kuruluşların ve kişilerin özengencilere yönelik olarak düzenledikleri kurslar,

özel dersler, bireysel ve toplu çalışmalar, konserler, festivaller, yarışmalar, şölenler vb. etkinlikler özengen müzik eğitiminde oldukça ağırlıklı bir yere sahiptir.

Özengen müzik eğitiminde, daha çok, müziği izleyip dinleyerek tüketen ya da kullanan kitleler yerine, müziği herhangi bir parasal ya da maddi karşılık beklemezsiniz, yalnızca zevk ve doyum sağlamak için yaparak yaşayan ve bunu âdeta kendisi için bir yaşam tarzına dönüştüren müzikseverler ve amatör müzikçiler yetiştirmeye dönük strateji uygulanır. (7)

1.1.3 - Mesleki Müzik Eğitimi

Mesleki (profesyonel) müzik eğitimi, müzik alanının bütünü, bir kolunu ya da dalını, o bütün kol ya da dal ile ilgili bir işi meslek olarak seçen, seçmek iste-yen, seçme eğilimi gösteren, seçme olasılığı bulunan ya da öyle görünen, müziğe belli düzeyde yetenekli kişilere yönelik olup, dalın, işin ya da mesleğin gerektirdiği müziksel davranışları ve birikimi kazandırmayı amaçlar.

Mesleki müzik eğitimi görececek kişide, öncelikle, seçilen kol, dal, iş ya da mesleğin gerektirdiği boyutlarda ve asgarî yeterlikte olmak üzere belirli yetenek düzeyi ve kapasitesi aranır. Kişinin (adayın) söz konusu yetenek düzeyi ve kapasitesi belli bir tercih ve önkayıt sonrası yapılan yetenek sınavında gerçekleştirilen "sınama - eleme - sıralama - seçme" ve bunları izleyen "yerleştirme" işlemleriyle belirlenir.

Hangi düzeyde olursa olsun meslekî müzik eğitimi, bu iş için yetiştirilmiş yeterli ve yetkili kişilerce yürütülür.

Meslekî müzik eğitiminde müziği bizzat yaparak yaşamanın ötesinde, onu bilgili, bilinçli, düzenli - planlı yöntemli, kurallı ve yeterli olarak yaratan, seslendiren/ yorumlayan, kuramlayan, araştıran, uygulayan ve öğreten sanatçı, bilimci, eğitimci ve teknolog yetiştirmeye dönük bir strateji uygulanır. (8)

Mesleki müzik eğitiminin en önemli boyutlarından biri de çalgı eğitimidir.

1.1.4. Çalgı Eğitimi

Çalgı eğitimi, mesleki müzik eğitimi veren "örgün eğitim" kurumlarıyla birlikte "yaygın eğitim" denilen okul dışı kurum ve kuruluşlarda gerçekleştirilmektedir. Ülkemizdeki bu kurum ve kuruluşların yakın tarihçesine kısaca değinmek yerinde olur.

Cumhuriyet öncesi, imparatorluk dönemi eğitim düzeni içinde uzun süre yer alan örgün sivil eğitim kurumlarından "Enderun Okulları" müzik eğitimi açısından çok önemli bir kurum ve kuruluştur. Askeri müzik eğitim kurumlarından olan Mehterhane ise 1826'da Yeniçeri Ocakları'nın kapatılmasından sonra, kaldırılarak yerine Muzika-i Hümayûn kurulmuştur. (9) Muzika-i Hümayûn'un Türk müzik tarihindeki önemi; Türkiye'de çoksesli müzik alanında ilk ciddi eğitimin bu kurumda verilmeye başlanmış ve belli bir birikimi cumhuriyet Türkiye'sine aktarabilecek sayıda müzikçi ve eğitimci yetiştirebilmiş olmasından kaynaklanır.(9)

Daha sonra 1917'de İstanbul'da halka açık ilk müzik okulu Darüelhan kurulmuş 1921'de kapandıktan sonra 1923'te yeniden açılmış ve 1936'da

Konservatuvar'a dönüştürülmüştür. Bu arada yüzyıllık bir geçmişe sahip saray orkestra ve bandosu (Muzika-i Hümayûn) Atatürk'ün buyruğuyla Ankara'ya taşınmış ve Riaset-i Cumhur Musikî Heyeti adını almıştır. (10)

Aynı yıl Ankara'da Musiki Muallim Mektebi de kurulmuş ve öğretime başlamıştır. 1936'da Musiki Muallim Mektebine bağlı olarak Ankara Devlet Konservatuvarı kurulmuştur. Musiki Muallim Mektebi ise 1937 - 38'de Gazi Terbiye Enstitüsüne aktarılmıştır. (11)

1934'de dönemin milli eğitim bakanı öncülüğüyle bir kongre toplanmış ve Türkiye'nin önde gelen müzikçileri Türkiye'de Devlet Musiki ve Tiyatro Akademisinin Ana Çizgileri başlıklı bir rapor sunmuştur. 1935 yılında Alman besteci Paul Hindemith Türkiye'ye davet edilmiş ve Ankara Devlet Konservatuvarı'nın kuruluşu ile ilgili yazılı rapor hazırlanmıştır. 1 Aralık 1936 tarihinde eğitime başlayan kurum 1940'da yürürlüğe giren kendi yasasına kavuşmuştur.

Türkiye'de başka konservatuvarların açılması uzun bir süre sonra gerçekleşmiştir. İstanbul Devlet Konservatuvarı 1971 - 72'de küçük bir İlkokulda çalışmalarına başlamış, daha sonra gelişerek tam örgütlenmiş bir konservatuvar haline gelmiştir. 1982 yılında Mimar Sinan Üniversitesi'ne bağlanmıştır.

İzmir'de 1953'te kurulan Müzik Okulu 1958'de İzmir Devlet konservatuvarı adını almış, 1982'de Dokuz Eylül Üniversitesi'ne bağlanmıştır. Geçtiğimiz 10 yıl içinde yurdumuzun Eskişehir, Adana illerinde de konservatuvarlar açılmıştır. (12)

1982 yılında Hacettepe Üniversitesine bağlanan Ankara Devlet Konservatuvarı, sanatçı yetiştiren bir kurum olmanın yanı sıra üniversite bünyesinde olmanın gereğine bağlı olarak, akademik anlayış ile sanatçı - öğretim elemanı yetiştiren bir eğitim kurumu olma sürecindedir.

1.1.5 - Devlet Konservatuvarlarında Çalgı Eğitimi

Mesleki müzik eğitiminin ana boyutlarından biri olan çalgı eğitimi mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda (konservatuvarlar ve eğitim fakülteleri müzik eğitimi bölümleri) konunun uzman öğretmen ve öğretim elemanları tarafından verilmektedir.

Konservatuvarların müzik bölümlerinde çalgı eğitimi, çalgıların teknik yapı ve kullanım özelliklerine göre 3 Anasanat dalı olarak düzenlenmiştir;

- 1- Yaylı Çalgılar Anasanat Dalı
- 2- Piyano ve Harp Anasanat Dalı
- 3-Nefesli ve Vurma Çalgılar Anasanat Dalı

Bu anasanat dalları kendi içlerinde çeşitli sanat dallarına ayrılır.

Yaylı Çalgılar Anasanat Dalı kendi içinde aşağıda belirlenen sanat dallarına ayrılmaktadır.

- 1- Keman Sanat Dalı
- 2- Viyola Sanat Dalı
- 3- Viyolonsel Sanat Dalı
- 4- Kontrabas Sanat Dalı

Görüldüğü gibi "Viyola", Yaylı Çalgılar Anasanat Dalı'nın dört sanat dalından biridir.

Viyola Sanat Dalı İlkokulu bitirdikten sonra 3 yıl "Orta devre, 3 yıl lise devresi ve 4 yıl yüksek devre olmak üzere toplam 10 yıllık bir eğitim süresini kapsar.

1.1.6 - Viyola Eğitiminde Kreutzer'in Yeri ve Önemi

Bu eğitim süresince, başlangıçtan mezuniyete kadar her devre ve o devrenin her sınıfı için belirlenmiş viyola metotları vardır. Bu metotlar 1.

sınıfta çalınabileceği gibi metotun kapsamına bağlı olarak 2. veya 3. sınıflarda kullanılırlar. Konservatuvarlarda ve üniversitelere bağlı eğitim fakültelerinde eğitim bölümlerinde verilen keman ve viyola eğitiminde sık kullanılan başlıca metotlardan biri de Rudolph Kreutzer'in yazdığı "42 etütes le Violin", "Keman İçin 42 etüt" metotudur.

Bu araştırmada "Kreutzer metodu"nda kapsanan belli teknik becerileri kazandırmayı ve geliştirmeyi hedefleyen etütlerden seçilen belli etütler, çağdaş viyola öğretim programının temel öğelerinden olan hedef ve hedef davranışlar açısından incelenmiştir.

Kreutzer etütleri, mesleki viyola eğitiminde teknik temel davranışların olduğu 3. veya 4. yılda (bu bireye göre, az çok eğitimin kapsamına, hızına ve niteliğine göre farklılık gösterebilir) öğrencide sağ ve sol "el"de ileriye dönük temel davranışların kazandırılması ve geliştirilmesi açısından önem taşırlar.

Kreutzer Metodu, Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı Viyola Müfredat Programında, genellikle daha çok lise 1 ile yüksek 1 (dahil) sınıfları arasında öğretilmekte ve çalıştırılmaktadır. Bu sınıflardaki öğrencilere teknik bilgilerin aktarılması ve bunların uygulamalı olarak gösterilmesi çalgı eğitiminde ayrı bir önem taşır. Öğrencinin öğrenme sürecinde belli teknik edinme ve bunları davranış haline getirmede, Kreutzer Metodu'ndaki etütler, gerek seviye tutarlılığı, gerek ritmik, metrik ve armonik yapıları itibarıyla rahat kavranabilir, ezberlenebilir, çalınabilir, çalma ve çalışma isteğini arttırabilir özellikler taşıması nedeniyle teknik becerilerin kazandırılmasını ve geliştirilmesini zevkli bir süreç haline getirmektedir.

Kreutzer Metodu esas olarak "keman" için yazılmış olmakla birlikte, yapı benzerliği ve uygulamadaki belli ortak teknik özelliklerden dolayı "viyola" eğitiminde de kullanılmaktadır. Viyola'nın 18.yy'dan itibaren solo çalgı olarak gelişmeye başlamasıyla birlikte "viyola" için viyola esas alınarak

yazılmış metotlar da vardır. Ancak keman için yazılmış etüt kitaplarının daha önceki tarihlere uzanması ve döneminde iyi icracılar ve hocaların bulunması, bu düzlemde eğitim öğretimin daha yoğun olması, keman için çok etüt kitabı yazılmasına, çok çalınmasına dolayısı ile bu alanda yetkin metotlar oluşmasına neden olmuştur. Denenmiş ve yüzyıllarca çalınmış, çalgının öğretilmesinde etkili metotlar; zaman içerisinde, temel keman öğretiminde kullanılmak üzere, doğal bir eleme sonucu kullanılan metotlar haline gelmişlerdir. Bu metotlar içerisinde, günümüzde ve geçtiğimiz yüzyıl içerisinde en çok başvurululardan birisi olma özeliğini taşıyan Kreutzer metodu yaklaşık 200 yıldır kullanılmaktadır.

"Kreutzer Metodu"nu yazan Rudolphe Kreutzer (D. 1766 - Ö. 1831) hem kemancı, hem eğitimci hem de bestecidir. Müzik eğitimini babasından alan Kreutzer daha sonra A. Stamitz'den de keman dersleri almıştır. 16 yaşında babasını kaybettiğinde çok iyi bir müzisyen olan Kreutzer bu tarihten sonra aktif müzik yaşamını besteci, icracı ve eğitimci olarak sürdürmüş, besteci olarak keman için 19 konçerto, 3 ikili konçerto, keman ve çello için sonatlar, iki keman için düetler, keman ve orkestra ve iki keman için çeşitlemeler yazmıştır.

Günümüze kadar ulaşan en ünlü çalışması "Keman İçin 42 etüt" adlı metotudur. Bu eser çoğu eğitimci tarafından keman eğitimi üzerine yazılmış en geçerli metot olarak kabul edilmektedir ve farklı eğitimciler ve yayınevleri tarafından çok sayıda değişik baskıları yapılmıştır.

Kreutzer'in yeri, "Paris Klasik Keman Okulu"nun dört büyük temsilcisi arasında üçüncü sıradadır; diğer üçü Viotti, Rode ve Baillot'dur. Çağdaşlarının tanıklığına göre zamanının en önemli ustalarından ve müzisyenlerinden biridir." (13)

Çalgı eğitiminin, genelinde olduğu gibi viyola eğitiminde de çalgının teknik özelliklerine göre yazılmış ve çeşitli aşamaları içeren, hem alıştırmayı öne çıkaran, hem de öğrenmeye yönelik metotlar vardır. Başlangıç düzeyi için yazılmış metotlarda, çalgının nasıl tutulacağına, doğru seslerin nasıl bulunacağına ilişkin teknik bilgilerin kısa da olsa ele alındığı görülür. Ancak çalgıda daha ileri bir düzeyi hedefleyen etüt kitaplarında bu çalışmaların kazandırmak istediği davranışla ilgili teorik bilgiyle pek sık karşılaşılmaz. Çalgı eğitiminin çoğunlukla bir öğretici eşliğinde gerçekleştiği gerçeğine uygun olarak ileri aşamalı etüt kitaplarında, çalışılan etütün hangi amaca ve davranışa yönelik olduğu, çoğunlukla öğretmen tarafından öğrenciye sözlü ve uygulamalı olarak olarak aktarılır. Dünya'da bu tür bir eğitimin gelenek halini aldığı öğretim biçiminde, mesleki çalgı eğitim ve öğretimine ilişkin pekçok yazılı kaynak bulunmaktadır. Konuyla ilgili olarak, Dünya yayın literatürüne bakıldığında çeşitli yayınların olduğu, araştırma literatürüne bakıldığında ise çeşitli doktora tez çalışmalarının yapılmış olduğu görülmektedir.

1.7- Kreutzer'deki Teksesli Etütlerde Kapsanan Başlıca Teknikler

Araştırmada ele alınan söz konusu temel teknik becerilere ilişkin açıklamalar aşağı verilmiştir.

Sağ elin kullanımına ilişkin temel teknik davranışlar;

1: Détaché

2: Légato

3: Martelé

4: Staccato

1. DÉTACHÉ

Kelimenin konuyla ilgili karşılığı "ayrılmış" anlamındadır.

Detaşe en önemli, temel yay tekniklerinden biridir. Legato'nun tersine, ayrı ayrı yazılmış sesleri, yay değiştirme yoluyla birbirinden ayırarak çalma şeklidir. (14)

Detaşe, sağ ön kolun akıcı bir biçimde yaptığı hareketlerle gerçekleştirilir. Sesler arasında, birbirinden ayrı olduklarını ayırt edebilecek kadar kısa aralıklar bulunur. (14)

İyi öğrenilmiş ve kontrol altına alınarak çalınabilen "detaşe" kendisini takip eden diğer tekniklere geçiş yapma ve bunları uygulamada önemli bir temel oluşturur. Detaşe tekniğinin, yayın neresinde ve hangi kısalık ve uzunlukta kullanılacağı, eserin yazıldığı döneme, besteciye ve eserin karakterine göre belirlenir.

LEGATO

Legato sözcüğü İtalyanca'dır. Bağlı, ya da birbirine bağlı anlamında, notaların kesintisiz birbirini izlemesi gerek-

tiğini bildirir. Legato'nun nasıl gerçekleştirileceği her çalgının kendi teknik özelliklerine göre değişir.

Yaylı çalgılarda; bir çok notanın tek yay çekişi ile çalınmasıdır. (14)

Carl Flesch'e göre;

Bir dizi sesin aralıksız olarak birbirine bağlanmaları, legato çalmada, yayın görevi olarak ortaya çıkar. Aynı yayda çalarken çıkan seslerin aynı özellikte olmaları değerlere uygun yay bölümlenmesi önemlidir. Yayın dibinde, ucunda ve ortasında kesintisiz ve pürüzsüz yay değiştirmek, sesler arasında boşlukların olmamasını sağlamak, bağlı çalmak, tel değiştirmek. Bunların tümü legato çalmanın ön koşulları olarak sayılabilir.

Legato çalmada esas olan yalnız iki veya daha fazla sesin aynı yayda çalınması değildir. Ayrı olarak çalınan seslerde de legato yapılabilir. Bir etütün tümünün aynı yayda çalınması düşünülemez. Buna göre orada mutlaka yay değişimleri olacaktır. Yay değiştirmenin doğal bir sonucu olarak birbirine bağlı olmayan iki sesin ayrı yaylarda fakat kesintisiz olarak çalınmalarıdır.

"Legato çalmada en önemli özellik, seslerin bir bağ işareti altında değil, onların aynı ya da ayrı yaylarda çalınırken, birbirilerine kesintisiz ve pürüzsüz olarak çekinmeleridir.

Değiştirildiği belli olmayan pürüzsüz bir yay ve tel değiştirme legato çalmanın temel koşuludur. (14)

MARTELE

Martele; Fransızca, Martellato, İtalyanca'sıdır. Konumuzlu ilgili olarak karşılığı;

Enerjili, hızlı ve parlak yay çekişleri ile, genellikle forte ve yayın üst kısmında yapılan kısa ve aksanlı çalış biçimidir.

(15)

"Martele" sağ kolun sağlam ve akıcı yay çekmeleriyle gerçekleşir. Yayın ortasında tele oturttuğumuz yayı birdenbire çekeriz ve kol ilk baştaki serbest durumuna getirilir. Dikkat edilmesi gereken şey yayı tele koyduğumuzda verdiğimiz güç, yayı çekerken sürmemelidir. Aksi taktirde çalgıdan hoş olmayan bir ses elde ederiz.

Yayın üst kısmında çalınan "martele" seslerinin herbiri eşit yoğunlukta olmalıdır. Yayı iterken notaya verilen aksan, yayı çekerken verileden daha fazla olursa; yayı çekerken doğası gereği güçlü ve daha rahat çıkan aksan sesi ile iterken çıkan aksan sesi eşitlenmiş olur.

Martele çalındığında duyulması gereken ses her notaya hafif çekiç darbisi ile vurulmuş gibi olmalıdır.

STACCATO

İtalyanca kopmak, ayrılmak anlamına gelir. Tek yay çekişinde bir çok notanın birbirinden ayrı değerini izlemesidir. Bu çalışta sesler arasında yay durdurulmalıdır. Çıkan ses bir martele kalıntısına benzer

Elde edilebilmesi bazı temel prensiplere bağlıdır. Sağ ele rehberlik eden sol elde notalarda kesin basış olmalıdır. Martele'de olduğu gibi yayı çekmeden önce yaya hafif bir basınç uygulanır. Bundan sonra çalınan her ses arasında kopukluk yaratacak minicik durmalar yapılır. Ağır tempoda yay dirsek ile yönlendirilmelidir. Daha hızlı tempoda dirsek - bilek yardımı

ile işaret parmağı ya da daha fazla parmakla yaya ağırlık vererek staccato hareketi gerçekleştirilir.

İterek çalışta staccato daha rahattır. Buna bağlı olarak yay daha çabuk hareket eder ve biter. İterken yayı daha ekonomik kullanmalıdır. Çekerek çalışta ise staccato hareketi hantallaşabilir bu yüzden yay daha süratli kullanılmalıdır.

Sol elin kullanımına ilişkin temel teknik davranışlar.

1. Tril
2. Konum Değiştirme
3. Hız Becerisi (Ajelite).

1. Tril

Triller süslemelerin başka bir türüdür. Tril'de bir asıl ses birde onu süsleyen ses vardır. Tril'in başlangıç sesi dönemin besteci ve yorumcularına bağlı olarak alt sestten, asıl sestten, üst sestten, çarpma yapılarak üst veya alt sestten başlayabilir. Bu, çağa ve bestecilerin isteğine göre farklılık gösterir. Kreutzer, etütlerinde trile üst sestten başlamayı öngörmüştür. (15)

Tril hareketinde önemli olan parmağı basmak değil kaldırma çabukluğunu göstermektedir. Parmakların kas gücünden arınmış olarak çalışmasında izlenecek yolun parmağı basmaya değil, kaldırmaya yönelik olmasıdır. Tril çalışmaları her parmak için ayrı ayrı yapılmalıdır. Tek parmağa yüklenilerek yapılan tril çalışması parmağı sakatlama riskini doğurur.

Trilin başlangıcı, yayı başlangıç sesi üzerinde biraz daha hızlı çekme ve o sesin parmağını çok hızlı, ani bir basma ile daha belirgin kılınır.

Tirilin hızı ne olursa olsun esas olan trilleri eşit ve denetim altına alarak çalmaktır. (15)

2. Konum Değiştirme

Konum değiştirmeler; aynı tel üzerinde, teller arasında tek veya iki parmakla ve boş tel aracılığıyla olmak üzere çeşitli biçimlerde, bağ içinde veya ayrı yaylarla karşımıza çıkarlar.

Konum değiştirmelerde temel davranışlardan birisi yeni gelen ses ile son çalınan ses arasındaki mesafeyi önce ses aralığı olarak zihinde ölçmek - duyumsamak, sonra bu mesafeyi çalgı üzerinde saptayıp doğru yere basmaktır.

Doğru basılmayan bir sesi, parmağı o ses civarında gezdirerek bulmaya çalışmak doğru değildir. Bu şekilde iki konum arasındaki ses mesafesi ölçülemez ve yeni konumdaki sesin yeri tespit edilemez.

Détaché çalınan sesler arasında konum değişimi ses kesilmeden yapılmalıdır. Buna bağlı olarak, eski konumda bulunan parmak, yayı değiştirmeden önce yeni konuma geçmelidir.

Yani, yeni yayın, konum değişiminden haberi olmamalıdır.

Yeni yay ile çalmaya başlandığında konum değişmiş olmalıdır.

Sıkça yapılan; alt konumdan üst konuma geçmede parmakların; üst konumdan alt konuma geçmede ise ön kolun önden gitmesi yanlışlığı sakıncalı sonuçlar doğurur.

Bilek, özellikle çalgının gövdesi itibarıyla olan konumlara geçildiğinde, çalgının fiziksel yapısına uyum gösterebilecek (bileği dışarı çıkarma ve elin ayasına iyice çalgının gövdesine çevirme gibi) yumuşaklıkta olmalıdır.

Etütlerde sıklıkla karşılaştığımız "Arpej" aralıklar "konum değiştirme" boyutunda yer alır.

"Arpej" sözlük anlamı ile; bir tonaliteyi içeren akorun notalarının aynı anda tınlaması yerine "arp"te olduğu gibi ardıl* olarak duyulması'dır.

* Birbirini takip eden

Arpeje başka bir ifade ile "kırık akor"da diyebiliriz.

Viyola'da "arpej" tek tel üzerinde olabildiği gibi tüm telleri ve yukarı konumları kapsayan bir yapıda da çalınabilir.

Tüm telleri kapsayan bir arpej çalışında (ayrı yada bağlı) sağ el (yay) sol elin gidişine çok iyi bir uyum göstermeli tel değişimleri sağ el tarafından dikkatle takip edilmeli, özetle sağ ve sol el eşgüdüm içinde olmalıdır.

3. Hız Becerisi (Ajelite)

"Sol Elde Hız Becerisi"

Sol elin parmaklarını sağlıklı bir biçimde kullanmayı sağlayan çalışmaları ve doğru davranışları belirlemekte yarar vardır.

Parmakları (sol elin) tele koymak ve kaldırmak sol el tekniğinin temel hareketidir. Ve doğru olarak benimsenmesi daha ileriki çalışmalarda kolaylık sağlar.

Parmakların tele enerjik bir şekilde inip kalkması da azamî aktivite parmakların eklemlerinde odaklanmaktadır.

Buna göre parmaklar telden kalkarken yukarı doğru uzatılmamalı ve yuvarlaklıklarını korumalıdır, tuşeye dokundukları şekil ile aynı kalıbı taşımayı sürdürmelilerdir.

Parmakları çok yükseğe kaldırmak, zaman ve güç kaybına neden alacağı gibi parmakların aralarındaki ilişkiyi - dengeyi bozar, ritim ve entonasyonunu olumsuz yönde etkiler.

Parmakları çok az kaldırmak ise yine tavsiye edilmemektedir. Çünkü, artikülasyon ve netlik (ses netliği) kaybına neden olur.

Parmakları az kaldırmak tuşenin, üzerine doğru uzanmalarına neden olur ve yandaki bir tele dokunarak yabancı seslerin oluşmasına neden olur.

Parmak hareketinin karakteri - enerjik veya ağır- parmağın basınç kuvvetini etkiler.

Örneğin; Parmakların tuşeye büyük bir hareketle, hız olarak çekiç misali inmesi tutma refleksini teşvik ettiği için daha büyük basınca neden olur. Bu yüzden abartılı bir parmak basıncıyla çalan öğrencileri, parmakları tele hafif koymaları ve dikkati basmaya değil, "enerjik" kaldırmaya yöneltmekte yarar vardır.

Parmaklarını tembel ve ağır bir şekilde kullanan öğrencilere ise daha aktif şekilde büyük bir hareket ve hatta tuşeye vurma şeklinde parmaklarını kullandırtmak gerekir.

Dogmatik olarak yalnız bir prensibe de bağlı olmamak gerekir.

Durumu her öğrenci ile teke tek duruma göre ayrı olarak değerlendirmelidir.

1.2 - Amaç

Bu araştırma,

1.2a - Viyola eğitim - öğretim programlarının oluşturma geliştirme çalışmalarına katkıda bulunmayı,

1.2b - Viyola eğitim - öğretim müziği yazarlara bir takım davranışsal ipuçları vermeyi,

1.2c - Kreutzer etütlerden viyola öğretiminde daha etkili ve verimli bir biçimde yararlanmaya dönük olarak "Çağdaş Öğretim Programı Modeli"nden kaynaklanan yeni bir yaklaşım ortaya koymayı,

1.2d - Viyola öğrencisinin bireysel çalışmalarında başvurabileceği bir davranışsal klavuz kaynak olmayı,

1.2e - Viyola öğretmenlerine ve öğretim elemanlarına gerektiğinde ya-

rarlanabilecekleri bir inceleme ürünü olmayı, amaçlamıştır.

1.2.1- Problem

Bu amaçlar doğrultusunda araştırma aşağıda belirtilen iki Problem üzerinde odaklaşmıştır.

1.2.1a- Kreutzer metot'unda yer alan etütler esas olarak daha çok hangi Devinişsel hedefleri gerçekleştirmeye yöneliktir?

1.2.1b - İlgili etütlerle sınırlı olarak bu hedeflerde kapsanan kritik (hedef) davranışlar nelerdir?

1.2.2. Önem

Bu araştırma Türkiye'de viyola öğretiminde kullanılan metotların "Çağdaş Öğretim Programı" öğeleri açısından incelenmesine ilişkin bir "ilk çalışma" ve bu yolla ilgili mesleki müzik eğitimi kurumlarında viyola öğretimini ve öğretim programlarını geliştirme doğrultusunda yapılacak çalışmalara katkıda bulunabilecek bir nitelik taşıması bakımlarından anlam ve önem taşımaktadır.

1.2.3- Sayıtlar

Bu araştırma gerçekleştirilirken aşağıdaki sayıtlara dayanılmıştır.

1.2.3a- Kreutzer'in metotunda yer alan etütler esas olarak kapsadıkları hedeflerin ve hedef davranışların ilgili öğrencilere kazandırılıp geliştirilmesi için gerekli temel özellikleri taşımaktadır.

1.2.3b. Bu çalışmada izlenen yaklaşım ve uygulanan inceleme yöntemi araştırmanın amacı ve problemlerin çözümü için yeterince uygundur.

1.2.4. Sınırlılıklar

1.2.4a - Bu araştırma Türk Musikisi Devlet Konservatuvarları dışındaki Devlet Konservatuvarlarını kapsamaktadır.

1.2.4b- Bu araştırma Çağdaş Viyola Öğretim Programı'nda kapsanan öğelerden "hedef ve hedef davranışlar ile sınırlı olup, "içerik", "öğretme durumları," "sınama/ölçme durumları" ve "değerlendirme işlemleri" öğelerini kapsamamaktadır.

1.2.4c- Bu araştırmada kapsanan hedefler ve hedef davranışlar "devi-nişsel" alanla sınırlı olup, "bilişsel" ve "duyuşsal" alanları kapsam dışı tut-maktadır.

1.2.4d- Bu araştırmada Kreutzer'in "tek sesli" etütleri incelemeye alınmış, "çift" veya "daha çok sesli" etütler inceleme dışında tutulmuştur. Tek sesli etütlerden ise 2, 4, 6, 7, 8, 9, 12, 15, 16, 17, 26 numaralı etütler ince-lemeye alınmıştır.

1.2.4e- İncelenen etütlerde öncelikli temel teknik becerinin belirlenme-sinde etütü yazan bestecinin güttüğü temel amaç esas alınmıştır.

Her bir etütte kapsanan öncelikli temel teknik beceri etütün genel yapısı çerçevesinde geliştirilmek istenen söz konusu beceri doğrultusunda, geliştirilmesi istenen önemli davranışlardan oluşmaktadır.

1.2.4f- Sağ elin kullanımına ilişkin temel teknik beceriler; "Détaché", "Legato", "Martele", "Staccato" ile, sol elin kullanımına ilişkin teknik be-ceriler ise "Tril ", "Konum Değiştirme" ve hız becerisi (ajelite) ile sınırlı tu-tulmuştur.

1.2.4g- İncelenen etütlerde öncelikli temel teknik beceri etütün yapısına göre belirlenmiştir.

1.2.5 - TANIMLAR

Araştırmada sıklıkla kullandığımız bazı kelimeler günlük konuşma dilinde farklı anlamlar kazanabiliyor. Bu kelimelerin gerçek anlamları ve araştırmada kullanılan anlamları açıklığa kavuşturulmalıdır.

Etüt: Teknik beceriyi geliştirme amaçlı yazılmış müzik eseri (16)

Etüt: genel anlamıyla "Herhangi bir konuda yapılan inceleme, araştırma demektir. Çalgı ya da seste tekniği ve beceriyi ilerletmek amacıyla yazılmış müzik parçaları"dır. (17)

Etüt kelimesinin anlamlarına baktığımızda şu ortak yargıya rastlıyoruz: "teknik beceriyi geliştirme". Teknik becerinin gelişmesi için öncelikle becerinin oluşması gerekir. Öğrencide teknik becerinin oluşması için yazılmış müzik eserlerine ise alıştırma diyoruz. Kısa bir sınıflandırma yaparsak;

Teknik beceriyi oluşturmak için yazılmış müzik eserleri "alıştırma", teknik beceriyi geliştirmek için yazılmış müzik eseri ise "etüt", kelimesinin türkçe karşılığı "çalıştırma" olarak isimlendirilebilir.

1. Metot (Fr. Methode) (İng. Method)

1. Bir sorunu çözmek, bir deneyi sonuçlandırmak, bir konuyu öğrenmek ya da öğretmek gibi amaçlara ulaşmak için bilinçli olarak seçilen ve izlenen düzenli yol.

2. Yeni gerçekleri bulmak, bilinen gerçekleri yorumlamak ve açıklamak için tutulan mantıklı düşünme yolu. (18)

Bir sorunu çözmede bilinçli olarak seçilen ve izlenen düzenli yol anlamına gelen, türkçe anlamı "Yöntem" olan "metot" kelimesi, günlük mesleki konuşmada yukarıda açıklanan anlamlardan daha çok teknik becerileri geliştirmek için yazılmış kitapların tümüne hitap şeklidir.

Etüt kitaplarının "metot" olarak anılmasında, kuşkusuz bu etüt kitaplarını yazan keman eğitimcilerinin bu kitaplarda bir sistem, bir yol izlediği gerçeği de yatmaktadır.

Ancak biz "metot" kelimesini yukarıda anlatılan anlamda değil, bestecilerin bir çalgı öğretiminde kullanılmak üzere yazdığı kitaplara verilen bir genel isim olarak kullanmaktayız. Araştırmada "metot" kelimesi aynı anlamda kullanılmaktadır.

BÖLÜM II

YÖNTEM

Araştırmada betimsel araştırma yöntem ve teknikleri kullanılmış, "Çağdaş Öğretim Programı" modeline dayalı "etüt çözümleme" yöntemi ile veriler elde edilmiş, devinişsel hedef ve hedef davranışlar bakımından değerlendirilmiştir.

"Çalgı metotlarını *Çağdaş Öğretim Programı* modeline dayalı *metot çözümleme ve/veya etüt çözümleme* yöntemi ile inceleme" yaklaşımı Prof. Dr. Ali Uçan tarafından oluşturulup geliştirilmiştir. Türkiye'de ilk kez gerçekleşen bu çalışmanın diğer bir örneği, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Müzik Eğitimi Anabilim/Anasanat Dalı Yüksek Lisans Programı'nda, Prof. Dr. Ali Uçan'ın tez danışmanlığında, Süleyman Tarman tarafından Ocak 1996'da tamamlanan, "Bekir Küçükay'ın Klasik Gitar İçin Başlangıç Metodu'nun Hedef, Hedef Davranış ve İçerik Yönünden İncelenmesi" isimli araştırmasıdır.

2.1 - Evren

Araştırmanın "geniş evreni" Devlet Konservatuvarlarının lise devresinde viyola eğitiminde kullanılan Kreutzer ve dengi metotlarda kapsanan tek sesli etütlerdir. Araştırmanın "dar evreni" ise Kreutzer metotunda kapsanan tek sesli etütlerden oluşmaktadır.

2.2 - Örneklem

Araştırmanın örneklemini Kreutzer'in toplam 30'u bulan tek sesli etütlerin arasından seçilen 2, 4, 6, 7, 8, 9, 12, 15, 16, 17, 26 numaralı etütlerin yer aldığı toplam 11 etütten oluşturulmuştur.

2.3 - Veri Kaynakları ve Verilerin toplanması

Bu araştırmada örnekleme seçilip incelenen Kreutzer etütler araştırmanın başlıca veri kaynaklarıdır.

Araştırma için gerekli olan veriler 12 etütün devinişsel hedef ve hedef davranışlar bakımından "etüt çözümleme" yolu ile incelenmesiyle elde edilmiştir. Bu veriler etütlerin ilgili hedef ve hedef davranışlar bakımından sahip olduğu özelliklerdir.

2.4 - Veri Kaynaklarının İncelenmesinde ve Verilerin Çözümlemesinde Esas Alınan "Çağdaş Öğretim Programı Modeli"

Veri Kaynaklarını oluşturan Kreutzer etütlerin incelenmesinde ve toplanan verilerin çözümlemesinde ve değerlendirilmesinde "Çağdaş Öğretim Programı Modeli" esas alınmıştır.

"Çağdaş Öğretim Programı" şu ana öğelerden oluşur. (19)

1. Hedefler
2. Hedef Davranışlar
3. İçerik : Konular
4. Öğretme Durumları
5. Sınama / Ölçme Durumları
6. Değerlendirme İşlemleri

1. Hedefler

Müzik öğretimiyle öğrencilere kazandırılmak ya da onlarda geliştirilmek istenen özelliklerdir. Bu özellikler müzikle ilgili belirli yetenekler, beceriler, ilgiler, tutumlar, alışkanlıklar vb. dir. Öğrenciye kazandırılacak özelliklerden her biri, "belli kritik davranışların bir kişide gözlenmesi üzerine o kişide var olduğu kabul edilen güce verilen bir addır. (19)

2. Hedef Davranışlar

Bir hedefin çözümlenerek (ayrıştırılarak) gözlenip ölçülebilir öğrenci davranışlarına dönüştürülmesiyle ortaya çıkan, o hedefle ilgili kritik davranışlardır. Kritik davranış, "hedefle kesinlikle ilgili bulunan ve tek başına gözlenmiş olması hedefe ulaşıldığının (erişildiğinin) sınırlı bir kanıtını oluşturan davranış"tır. Bir kritik davranış, "temel birimler ya da yapı taşları niteliğindeki davranımların (tepkilerin, edimlerin) belli bir sıra ve uyarlık içinde sergilenmesinden oluşur."

Hedef davranışlar ilişkin olduğu hedefin altında sıralanır. Böylece her hedefin, en az iki kritik davranıştan oluşan bir "hedef davranışlar takımı" olur. (19)

3. İçerik

Öğretim Programında hedefler ve hedef davranışlarla kenetli olarak yer alan ve ünite veya konular biçiminde düzenlenen bilgiler. (20)

4. Öğretme Durumları

Öğrencilerin hedef davranışları kazanmaları için gerekli öğrenme yaşantılarını geçirmelerine olanak sağlamak üzere hazırlanıp düzenlenen ve ayarlanan çevre'dir. (21)

5. Sınama - Ölçme Durumları

Öğrencilerin hedef davranışları kazanıp kazanmadığını, bunları kazanmada ya da öğrenmede eksiklik, yanlışlık ve güçlükleri olup olmadığını (varsa bunların niteliğini) belirlemek için gerekli verileri (bilgileri) elde etme ereği ile hazırlanıp düzenlenen çevre'dir. (21)

6. Değerlendirme İşlemleri

Sınama durumlarında elde edilen ölçme sonuçlarını (ölçümleri, yani verileri) hedeflerde kapsanan ya da onunla birlikte başka ölçütlerle karşılaştırarak öğrenci, öğretim, program ve öğretmen hakkında yargıya varma sürecidir. (21)

BÖLÜM III

BULGULAR ve YORUMLAR

Bu bölümde Kreutzer'in keman için yazdığı "Keman İçin 42 Etüt" adlı metotundan örneklem seçilen 11 etütün "çağdaş öğretim programı"nın ilk iki ögesini oluşturan "hedef" ve "hedef davranışlar" bakımından incelenmesi sonucunda elde edilen bulgulara ve bunların yorumlarına yer verilmiştir.

Buna göre Bulgular ve yorumlar bölümünde sırasıyla, her teknik davranışın, "temel hedef" ve "hedef davranışlarını" içeren bir tablo, buna bağlı olarak önce her bir etütün genel tanım ve özelliklerini kısaca anlatan bir giriş, etüdlerin çözümlenmesi ile elde edilen nitel (tekil) tablolar yer almaktadır.

Yorum, bulguların yer aldığı tabloların altında bulguların sonunda belirtilmektedir.

TABLO I
(Détaché)

"Détaché tekniğiyle çalmaya ilişkin temel davranışlar."

Hedef	Yayı, dört teli kapsayan bir etüde ya da alıştırmada détaché tekniğiyle kullanabilme.
Hedef Davranışlar	1 Her sesi ayrı yayda ve eşit ses görölüğünde, aksan ve diminuen-do yapmadan çalma 2 Yayı, her notada eşit hız ve büyüklükte kullanma. 3 Détaché tekniğiyle çalmada önkolun etkinliğini belirgin kılarken, bilekteki yumuşaklığı muhafaza etme. 4 Tel, konum ve yay değişmelerinde, yayın tel ile olan kontağını kesmeme. 5 Tel değiştirmelerde kolu ve yayı aynı kalıpla, geçilen tele taşıma.

TABLO Ia
(Détaché)

Kreutzer No: 2

Tempo : Allegro Moderato

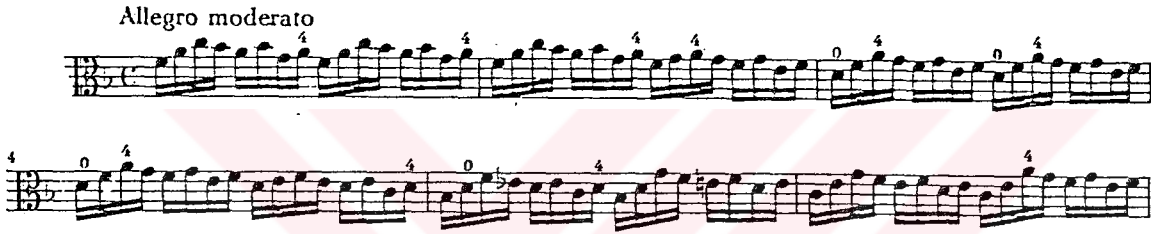
Ölçü : Dört dördlük

Ölçü Birim Değeri : Dörtlük

Birim Değerinin Bölünümü : Sürekli dörde bölünüm

Ton : Fa Major

Tuşe : Ağırlıklı olarak 1. konum, 1. konum ile 3. konum arasında yanaşık çıkış ve iniş.

Hedef	Yayı, etütün yukarıda tanımlanmış özelliklerini gözönünde tutarak détaché tekniğiyle kullanabilme.
Hedef Davranışlar	1 Yayı, etütün temposuna uygun olarak, yayın orta veya ortanın üstündeki bölgede kullanma. 2 Etüdü, temiz bir entonasyon ve ritmik akıcılık içinde détaché tekniği ile çalma.

Tablo I a'da görüldüğü gibi, Kreutzer 2 no'lu etütte öğrencide geliştirilmesi öngörülen hedef 2 hedef davranışı kapsamaktadır.

Bulgulara bakıldığında, détaché tekniği ile çalma becerisinin, bir etüt bütününde kullanıldığı ve bu yolla pekiştirildiği görülmektedir.

TABLO 1b
(Détaché + Intonation)

Kreutzer No: 8

Tempo : Allegro Moderato

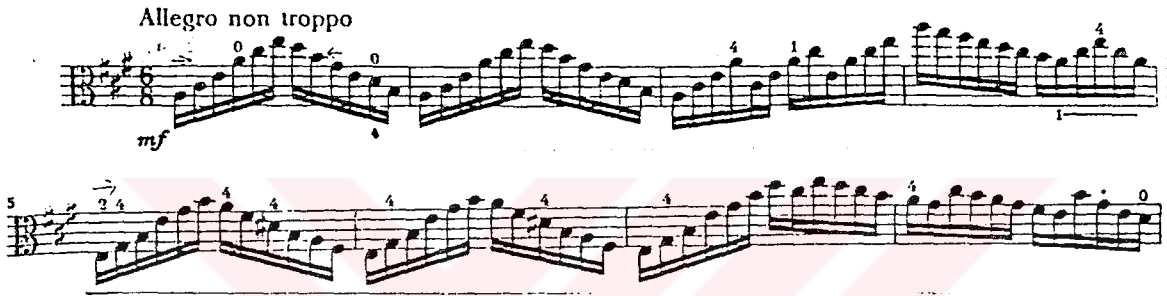
Ölçü : Altusekizlik

Ölçü Birim Değeri : Sekizlik

Birim Değerinin Bölünümü : Sürekli ikiye bölünüm

Ton : La Major

Tuşe : 1. - 3. konum arasında arpej ağırlıklı ardışık çıkış ve iniş.

Hedef	Yayı, etütün yukarıda tanımlanmış özelliklerini gözönünde tutarak détaché tekniğiyle kullanabilme.
Hedef Davranışlar	1 Yayı, tercihen üst yarısında 1/3 oranında kullanma. 2 Yayın kullanım hızı ile kullanılan büyüklüğü arasında uyum kurma. (Çalınan temponun hızına uygun büyüklükte yay kullanma) 3 Konum değiştirmeleri "konum geçme" 'de esas alınan davranışlara göre sağlamış olma. 4 Sesleri, etütün tonal yapısına uygun olan doğru yerlere basarak çalma. 5 Etütü sağ ve sol el eşgüdümlü, (koordineli) ritmik akışında süreklilik gösteren, temiz entonasyon ve pürüzsüz bir ton ile détaché tekniğiyle çalma.

Kreutzer 8 no'lu etütte, öğrenciye kazandırılması öngörülen hedef, 5 hedef davranışı kapsamaktadır.

Bulgulara bakıldığında détaché tekniğiyle çalmanın yanı sıra, sol elde entonasyon ve konum değiştirmelerin üzerinde durulduğu dikkat çekmektedir.

Üçlü aralıkların çıkıcı ve inici olarak kullanıldığı etütte, temiz entonasyon ve doğru konum değiştirme becerilerinin pekiştirilmesi sağ elde détaché tekniğinin doğru kullanımı eşliğinde gerçekleştirilmektedir.

TABLO 1c
(Détaché + İntonation)

Kreutzer No: 12

Tempo : Allegro Moderato

Ölçü : Dörtürlük

Ölçü Birim Değeri : Dörtlük

Birim Değerinin Bölünümü : Ağırıklı dörde bölünüm

Ton : Re minör

Tuşe : 1. ve 11. konum arasında arpej ağırlıklı çıkışlar

Hedef	Yayı, etütün yukarıda tanımlanmış özelliklerini gözönünde tutarak détaché tekniğiyle kullanabilme.
Hedef Davranışlar	1 Yayı, bağlı onaltılık notalarda eşit kullanma 2 Yayı, (tercihen) orta ile uç arasında, 1/3 oranında kullanma. 3 Konum değiştirmeleri, "konum geçme" de esas alınan kurallara göre sağlamış olma 4 Etüt içinde geçen anarmonik seslerin, çalınan tona göre tınısını ayırt edip tona uygun olarak basma. 5 Etütü, sağ ve sol el eşgüdümü, ritmik akışında süreklilik göstererek, temiz entonasyon ve pürüzsüz bir ton ile détaché tekniğiyle çalma.

Tablo 1c'de görüldüğü gibi 12 no'lu etütte öğrenciye kazandırılması öngörülen hedef 5 hedef davranışı kapsamaktadır.

Bulgulara bakıldığında 12 no'lu etütün, 8 no'lu etütle benzer hedefleri taşıdığı görülmektedir.

8 no'lu etütle de pekiştirilen temiz entonasyonla çalma ve konum değiştirme becerileri 12 no'lu etütte sağ el tekniklerinden olan détaché ve legato ile bir etüt bütününde kullanılmıştır.

TABLO 1d
(Détaché + Legato)

Kreutzer No: 26

Tempo : Moderato

Ölçü : Dördörtlük

Ölçü Birim Değeri : Dörtlük

Birim Değerinin Bölünümü : Sürekli dörde bölünüm

Ton : La Bemol Majör

Tuş : 1. ve 6. konum arasında yanaşık veya arpej ardışıklı iniş ve çıkış

Hedef	Yayı, etütün yukarıda tanımlanmış özelliklerini gözönünde tutarak détaché tekniğiyle kullanabilme.
Hedef Davranışlar	1 Yayı, dibe yakın orta bölgede 1/3 oranında kullanma. 2 Üç bağlı ve bir ayrı çalınan notalarda yayı eşit büyüklükte kullanma. 3 Bağlı notalarda kol ağırlığını üç misli artırarak* yayın azalan hızından dolayı hafifleyen 3 bağlı sesler ile, ayrı çalınan seslerin gürleklerini eşitleme. 4 Legato notalardan sonra gelen ayrı notaları aksansız çalma. 5 Bağlı notalarla, ayrı çalınan notaların hızını eşit düşünme 6 Etüt içinde geçen anormantik seslerin, çalınan tona göre tınısını ayırt edip tona uygun olarak basma** 7 Etütü sağ ve sol el eşgüdümlü, ritmik akışında süreklilik göstererek, temiz entonasyon ve pürüzsüz bir ton ile çalma

Tablo I d'de görüldüğü gibi, 26 no'lu etütte öğrenciye kazandırılması öngörülen hedef 7 hedef davranış kapsamaktadır.

Bulgulara bakıldığında, détaché ve legato tekniklerinin karışık olarak geldiğinde yayın, kullanım ve paylaşımındaki ortak dengenin beceri haline getirilmesi ve sol eldeki tonal gidişin temiz bir entanosyan ile ifade edilmesinin, ve bu becerileri uzun bir etüt bütününde kullanabilecek düzeyde kazandırmanın önem taşıdığı görülmektedir.

TABLO II
(Legato)

"Legato tekniğiyle çalmaya ilişkin temel davranışlar."

Hedef	Yayı, legato tekniğiyle kullanabilme.
Hedef Davranışlar	1 İki veya daha fazla sesi yayı durdurmadan, aksan yapmadan, birbirine bağlama 2 Legato pasajının kapsadığı notaların sayısını ve değerlerini ve pasajın hızını da gözетerek, yayın eşit paylaşımını sağlama. 3 Yayı, tel, konum ve yay değıştirmelerde durdurmama. 4 Yayı legato tekniğiyle kullanırken, yayın alt kısmında ve üst kısmında farklılaşan ses gürölüğünü eşitleme. 5 Yayı legato tekniğiyle kullanırken, tel değışmelerinde yayın tele olan basıncını telin kalınlığına (la, re-sol-do) göre ayarlama. 6 Legato tekniğiyle birlikte, trıl, pozisyon değıştirme, çift ses gibi sol el tekniklerini de içeren bir etüdü legato tekniği özelliklerinden ödün vermeden alma.

TABLO II a
(Legato + Ajelite)

Kreutzer No: 9

Tempo : Allegro Moderato

Ölçü : Üçdörtlük

Ölçü Birim Değeri : Dörtlük

Birim Değerinin Bölünümü : Sürekli dörde bölünüm

Ton : Fa Majör

Tuşe : 1. ve 4. konum arası konum ve tel atlamalı **iniş-çıkış**

Hedef	Yayı, etütün yukarıda tanımlanmış özelliklerini gözönünde tutarak legato tekniğiyle kullanabilme.
Hedef Davranışlar	1 Yaya, bir çekişte çalınan seslerin yay üzerinde eşit bölümünü sağlayan uygunlukta hız vererek kullanma. 2 Birinci ve ikinci parmakları telin üzerinde kalabildiğinde uzun süre tutarak ve böylece sesler arasındaki mesafeyi sabit kılarak temiz entensasyonla ve en az hareketle çalma. 3 Parmakları tele eşit ağırlıkla basma. 4 Etütü akıcı bir tempo ile legato bütünlüğünü bozmadan çalma.

Tablo II a'da görüldüğü gibi, 9 no'lu etütte, öğrenciye kazandırılması öngörülen hedef 4 hedef davranışı kapsamaktadır.

Bulgulara bakıldığında, sol elde parmakların hız becerilerini geliştiren temel davranışların legato tekniği beraberliğinde uygulandığı görülmektedir.

TABLO II b
(Legato + Tril)

Kreutzer No: 17

Tempo : Moderato

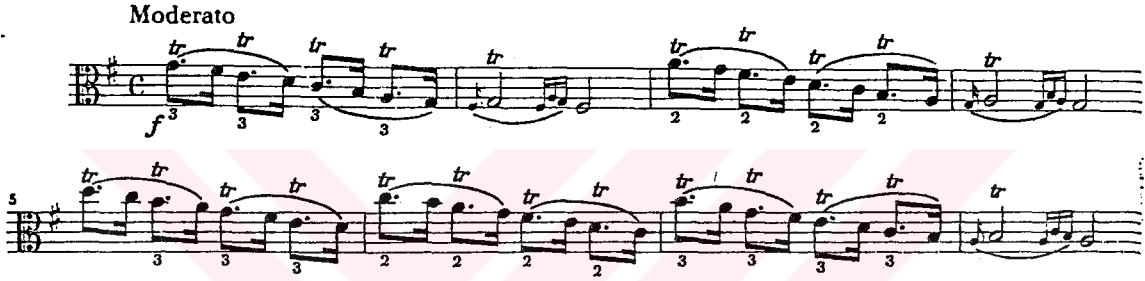
Ölçü : Dördürlük

Ölçü Birim Değeri : Dörtlük

Birim Değerinin Bölünümü : Sık olarak ikiye, seyrek dörde bölünüm

Ton : Sol Majör

Tuşe : 1. konum ile 4. konum arası ardışık iniş

Hedef	Yayı, etütün yukarıda tanımlanmış özelliklerini gözönünde tutarak legato tekniğiyle kullanabilme.
Hedef Davranışlar	1 Yayı, etütün ölçü vuruş sayısını temel olarak dört eşit zamana bölme, ve bu bölünmeye uygun hızda kullanma. 2 Birim değerinin farklı bölünümelerini, yayın eşit bölünümünü bozmadan yayın dört eşit zamana bölünümüne uygun yerleştirme. 3 Trillerin hepsini aynı sayıda yapma. 4 Trilleri parmak ile (vibratosuz) yapma. 5 Etütü, sağ ve sol eşgüdümlü, ritmik akışında süreklilik gösteren, temiz entonasyon ve pürüzsüz bir ton ile legato tekniğiyle çalma.

17 no'lu etütte öğrenciye kazandırılması öngörülen hedef 4 hedef davranışı kapsamaktadır.

Bulgulara bakıldığında, yayın, sol elde gerçekleştirilen yoğun tril hareketleri ile birlikte, etütün ritmik yapısına uygun ve sol el ile bütünlük gösteren bir legato tekniğiyle kullanıldığı görülmektedir. 17 no'lu etütte sol el, ritmik ve teknik hareketleri ile legato tekniğini yönlendirmekte sağ el ise bu yönlendirmeye bütünlük kazandırmaktadır.

TABLO III
(Martele)

Martelé tekniğiyle çalmaya ilişkin temel davranışlar.

Hedef	Yayı, etütün yukarıda tanımlanmış özelliklerini gözönünde tutarak martele tekniğiyle kullanabilme.
Hedef Davranışlar	1 Yayı, tele uygulanan basınçla, ancak sesi ezmeden ve telle olan ilişkiyi kaybetmeden çekerek martelé tekniğini gerçekleştirme. 2 Martelé tekniğinin gereği olarak, her ses arasında yayı, ritmik yapıyı bozmadan durdurma 3 Martelé tekniğiyle çalmada bilek tamamen serbest, önkolu etkin olarak kullanma. 4 Her sesi eşit dinamikte çalma

TABLO III a
(Martélé)

Kreutzer No: 6

Tempo : Moderato

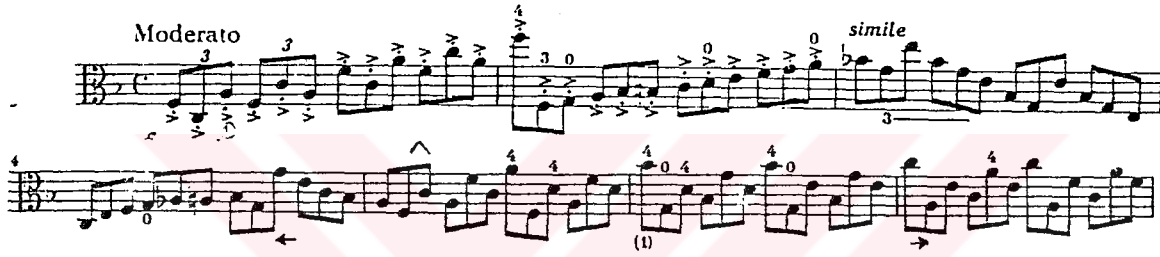
Ölçü : Dördörtlük

Ölçü Birim Değeri : Dörtlük

Birim Değerinin Bölünümü : Sürekli üçe bölünüm.

Ton : Fa M

Tuş : 1. konumda yanaşık ve arpej çıkış - iniş

Hedef	Yayı, etütün yukarıda tanımlanmış özelliklerini gözönünde tutarak martélé tekniğiyle kullanabilme.
Hedef Davranışlar	1 Yayı üst yarısında (tercihen) 1/3 oranında kullanma. 2 Tel değişimleri yayı köprüye paralel ve tel ile olan ilişkisini kopartmadan yapma. 3 Tel atmalarda diğer tellerden ses çıkartmama. 4 Dirseği geçilecek tel seviyesinde tutma. 5 Etütü, hız ve ses dengesini bozmadan çalma.

Kreutzer 6 no'lu etütte öğrenciye kazandırılması öngörülen hedef 5 hedef davranışı kapsamaktadır.

Bulgulardan görüldüğü gibi, martélé tekniği temel becerileri, (altılı aralıkların oluşturduğu tel atlamalar ve ritmik olarak akıcı olan) bir etüt bütününde kullanılmaktadır.

Bu yolla martélé temel teknik becerileri pekiştirilmekte ve geliştirilmektedir.

TABLO III b
(Martélé)

Kreutzer No: 7

Tempo : Allegro assai

Ölçü : Dördörtlük

Ölçü Birim Değeri : Dörtlük

Birim Değerinin Bölünümü : Sürekli ikiye bölünüm.

Ton : Sol Majör

Tuşe : Sürekli 1. konumda oktav iniş ve çıkış

Hedef	Yayı, etütün yukarıda tanımlanmış özelliklerini gözönünde tutarak martélé tekniğiyle kullanabilme.
Hedef Davranışlar	1 Yayı, uca yakın bölgede (tercihen 1/4 oranında) kullanma 2 Sekizli aralık iniş ve çıkışlarında, ayrılmış sesi basmaya devam etme. 3 Etütü, akıcı bir ritmik yapıda, temiz entonasyonda, etütün özellikleriyle bir bütünlük gösteren martélé tekniğiyle çalma.

Kreutzer 7 no'lu etütte, öğrenciye kazandırılması öngörülen hedef, 3 hedef davranışı kapsamaktadır. Bulgulara bakıldığında, martélé tekniğinin bu kez 8'li aralıklardan oluşan bir etüt bütününde, etütü akıcı ve dinamik kılma amacı ile uça ve küçük yay kullanarak yaptırdığı görülmektedir.

TABLO III c
(Martelé + tril)

Kreutzer No: 15

Tempo : Allegro non troppo

Ölçü : Dördörtlük

Ölçü Birim Değeri : Dörtlük

Birim Değerinin Bölünümü : Sürekli ikiye bölünüm.

Ton : Mi Bemol Majör

Tuşe : 1. ve 5. konum arasında yakın aralıklarla çıkış - iniş.

Hedef	Sol elde dengeli tril çalışını gerçekleştirirken, sağ elde yayı, martelé tekniğiyle kullanabilme.
Hedef Davranışlar	1 Etütün ritmik yapısını sağlamlaştırmak için trilsiz çalma. 2 Yayı, uca yakın üst bölümünde (tercihen 1/4 oranında) her notada eşit büyüklükte kullanma. 3 Herhangi bir parmakla tril yaparken, sol eli 1. konumda dört parmağın tele basış durumunda muhafaza etme. 4 Tril hareketini gerçekleştirirken kesinlikle vibrato yapmama. 5 Trilleri birbirine eşit hızda yapma 6 Etütü, sağ el martelé tekniğiyle sol elin tril tekniğini, dengeli ve birbirini destekleyen bir bütünlükte çalma.

Kreutzer 15 no'lu etütte öğrenciye kazandırılması öngörülen hedef 6 hedef davranışı kapsamaktadır.

Bulgulardan anlaşıldığına göre sol elde tril yapma becerisi temel davranışları, sağ elde yayın martelé tekniğiyle kullanımı ortak paylaşım içinde birbirine rehberlik eden bir yapı içinde gerçekleştirilmektedir.

TABLO III d
(Martélé)

Kreutzer No: 16

Tempo :Moderato

Ölçü : Onikisekizlik

Ölçü Birim Değeri : Sekizlik

Birim Değerinin Bölünümü : 1,2,3. vuruşlarda bölünüm yok, 4 ve 5. vuruş bileşik altıncı vuruşlarda sürekli ikiye bölünüm

Ton : Sol Majör

Tuşe : 1. ve 3. konum arası yanaşık ve tel atlamalı çıkış - iniş

Hedef	Etütün yukarıda tanımlanmış özelliklerini göz önünde tutarak Etütü, yayın kullanımında, farklı teknik yaklaşımlarla dengeli bir paylaşım gösteren, geliştin bir martélé tekniğiyle çalabilme
Hedef Davranışlar	1 Yayı, üst yarıda, etütün hızına ve birim bölümüne uygun büyüklükte kullanma. 2 Trilli notada yayın hızını 2 misli azaltarak sağ kolun ağırlığını çoğaltma. 3 Trilden sonra gelen iki onaltılığı yalnız bilek kullanarak çalma 4 Etütü, martélé tekniğiyle çalmada esas olan önkol kullanımından, iki onaltılık seslerde yalın bir bilek kullanımına geçerek bu iki hareketi bir bütünlük içerisinde kullanma. 5 Etütü, martélé tekniğiyle çalmada esas alınan önkol kullanımı ile, etütün ritimsel özelliğini ortaya çıkaran bilek kullanımını belirginleştiren bir ifadeyle çalma

Kreutzer 16 no'lu etütte, öğrenciye kazandırılması öngörülen hedef, 5 hedef davranışı kapsamaktadır.

Bulgulara bakıldığında, sağ elde yayın martélé tekniğiyle kullanımının yanı sıra etüt içinde gelen farklı ritim karakterlerinde kol ve bileğin farklı aktif kullanımını farkı belirginleştiren ve bu farklı kullanımı beceri haline getiren, sol elde ise tril hareketlerinin, martélé ile birbirine rehberlik eden bir yapı içinde oluşturulduğu görülmektedir.

Martélé, tril ve kol - bilek kullanımı farkının yer aldığı etüt temel becerilere dayalı olmakla birlikte ileri düzeydeki becerileri hazırlayıcı özellikler taşımaktadır.

TABLO IV
(Staccato)

"Staccato tekniğiyle çalmaya ilişkin temel davranışlar."

Hedef	Yayı, (türüne bağlı olarak) tele yapışık veya uçan staccato tekniğiyle dört telde kullanabilme.
Hedef Davranışlar	1 Tek yay çekişinde çalınan ikiden fazla sesi, her ses arasında koldan yapılan kontrolle yayı durdurarak [ancak telden hiç ayrılmadan] staccato tekniğini gerçekleştirme 2 Staccato yaparken yayın her nota sonrası duruşunu (veya havalanışını) ses kalitesini bozmadan net bir şekilde gerçekleştirme. 3 Etütteki staccato notaları eşit uzunlukta ve eşit ses yoğunluğuyla çalma 4 Etütün staccato pasajlarında mevcut olan tel değişimleri sırasında, (sağ kolu) dirseği ölçü alarak çalınan tele paralel tutma.

TABLO IV a
(Staccato)

Kreutzer No: 4

Tempo :Allegro

Ölçü : Dörtördlük

Ölçü Birim Değeri : Dörtlük

Birim Değerinin Bölünümü : Karışık yapıda üçe ve dörde bölünüm

Ton : Fa Majör

Tuş : 1. konumda yanaşık çıkış - iniş (38. ölçüde 3 konum)

Hedef	Yayı, etütün ritim özelliklerine uygun bir staccato tekniğiyle kullanabilme.
Hedef Davranışlar	1 Bir yayda dörtten fazla olan staccato notaları bilekten yapılan yönlendirme ile çalma 2 Bir yayda dört veya daha az olan staccato notaları koldan yapılan yönlendirme ile çalma 3 Staccato pasajlarda yayı (vertical) "dikey" (yani telin içine doğru bir it-çek) ile kullanma. 4 Aksan işaretli notaları, yayın bir an hızlı kullanımı ve dirsek vibratosu ile etüt bütününe uygun olarak elde etme. 5 Etütü sağ ve sol el eşgüdümlü (koordineli) akıcı, staccato tekniğiyle çalma.

Tablo IV'a'da görüldüğü gibi, 4 no'lu etütte, öğrencide geliştirilmesi öngörülen hedef 5 hedef davranışı kapsamaktadır.

Bulgulardan anlaşıldığına göre yayı Staccato tekniğiyle kullanırken büyük nota değerleri içeren bir pasajda yayın hızını azaltarak önkolu bileğe nazaran daha etkin bir duruma getirme, küçük nota değerleri içeren bir pasajda da küçük yay kullanarak yayın hızını çoğaltma ve bileği ön kolun yönetiminde daha etkin olarak kullandırma hareketleri esas alınmıştır.

Etütte yayın kullanımında iki etkin hareket olduğu gözlenmektedir; önkol kullanımı, bilek kullanımı.

BÖLÜM IV

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde, III. bölümde sergilenen bulguların ve yorumlarının ışığında varılan sonuçlara ve bu sonuçlara ilişkin tartışmalar ve bunlara dayalı olarak yapılan öneriler yer almaktadır.

4.1 - Sonuç

Bu araştırmada incelenen etütler "Çağdaş Öğretim Programı"nın, devinişsel alan bölümüyle sınırlı Hedef ve Hedef Davranışları açısından ele alınmıştır. Buna bağlı olarak incelenen etütlerde toplam 11 devinişsel hedef ve bunlara bağlı 43 devinişsel hedef davranışın kapsandığı saptanmıştır.

Bu hedefler çoğunlukla devinişsel alanın; 1. Algılama, 2. Kurulma, 3. Yapma, 4. Düzenekleştirme, 5. Becerileştirme ve 6. Uyarılama/Yaratma ana basamakları arasında daha çok dördüncü aşamadaki düzenekleştirme ve beşinci aşamadaki becerikleştirme basamaklarıyla tutarlılık göstermektedir. Bu sonuç, genel olarak Kreuzter etütler ile ilgili eğitimsel beklentilere uygun düşmektedir.

4.2- Tartışma

Bu araştırmada kapsanan, her bir etüte ilişkin olarak saptanmış olan devinişsel hedef ve hedef davranışlar kuşkusuz ilgili etütlerle sınırlı olarak genel - ortak bir çerçeve oluşturuca niteliktedir.

Böyle bir çerçevenin söz konusu etütler için asgari - ortak buluşma noktalarını içermesi beklenir. Bununla birlikte genel - ortak çerçevede öğreticiye, öğrenciye, okul ve eğitim düzeyine ve ortaya çıkacak gereksinimlere bağlı olarak zorunlu birtakım farklılaşmalar ve sapmalar olabilir.

Her öğreticinin farklı bir ekole (anlayışa) sahip oluşu ve bu doğrultuda düşünmesi, etütün amaçlarını ve öğretme çalıştırma yöntemlerini buna göre belirlemesi ya da bütün bunları öğrencinin fiziksel - potansiyel durumuna göre düzenlemesi ve ayarlaması bu tür farklılaşmalara örnek sayılabilir.

İşte bütün bu ve benzeri etkenler nedeniyledir ki, bu araştırmada ortaya çıkan genel - ortak çerçeve aslında "esnek" bir çerçevedir. Bu esneklik özünü bireysel öğretimin özelliklerinden alır.

Bu tür bir çalışma tüm ekoller için geçerli genel ortak bir çerçeve ortaya koymanın yanısıra belli bir ekolü tam anlamı ile temsil eden hedef ve hedef davranışları kapsayan bir çerçeve ortaya koymak amacıyla da yapılabilir.

4.3 - Öneriler

Bu araştırmada sadece devinişsel alan açısından ele alınıp incelenen 11 etütün "bilişsel" ve "duyuşsal" alanlar açısından da ele alınıp incelenmesinde yarar görülmektedir. Böyle bir inceleme her etütün "devinişsel, bilişsel ve duyuşsal" boyutlarıyla birer "bütün" halinde çözümlenmesini sağlayacaktır.

Bu araştırmada incelenen 11 etütün dışındaki diğer etütlerin de devinişsel, bilişsel ve duyuşsal alanlarda kapsadığı hedef ve hedef davranışlar bakımından incelenmelidir. Böyle bir inceleme Kreutzer metodu'nun bütününe ilişkin derli toplu sonuçlara varılmasına olanak sağlar.

Bu araştırmada izlenen ve önerilerle bütünlenen çözümleme yöntemiyle Kreutzer dengi diğer metotların incelenmesi de önemli yararlar sağlayabilir.

Bu tür inceleme ve araştırma çalışmalarıyla elde edilecek sonuçlardan yararlanılarak daha tutarlı ve daha etkili ve verimli viyola öğretim programları oluşturulup geliştirilebilir.

Çalgı öğreniminde öğretmenin varlığı ve uygulamalı anlatımının önemi yadsınamaz. Bununla birlikte üzerinde çalışılan bir etütün incelenerek kazandırmak veya geliştirmek istediğı hedef ve hedef davranışların saptanması ve listelenmesiyle ortaya çıkan tablolar, öğretme - öğrenme ve sınama - ölçme durumlarında ve değerlendirme işlemlerinde önemli işlevler görürler ayrıca ortak bir anlayışın oluşmasına katkıda bulunurlar.

KAYNAKLAR

1. Türk Dili Kurumu Yayınları Türkçe Sözlük , Türk Tarih Kurumu Basımevi Ankara,s. 355 1983
2. Gelişim Hachette, Alfabetik Genel Kültür Ansiklopedisi, Cilt 3, Gelişim Yayınları, İstanbul, s. 1145, 1983
3. Ana Britannica, Genel Kültür Ansiklopedisi Cilt 8, Ana Yayıncılık A.Ş. ve Encyclopedia Britannica İşbirliği, İstanbul, s. 35, 1987.
4. Ertürk, S., Eğitimde Program Geliştirme Hacettepe Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1974.
5. Uçan, A., Müzik Eğitimi Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara, s. 14, 1994.
6. Uçan, A., Müzik Eğitimi Müzik Ansiklopedisi Yayınları Ankara, s. 14, 1989.
7. Uçan, A., Müzik Eğitimi Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara, s. 27, 1989.
8. Uçan, A., Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 5, Sayı 1, G.Ü. Yayınları, Ankara, s. 180 - 181, 1989.
9. Uçan, A., Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 5, Sayı: 1, G.Ü. Yayınları, Ankara, s. 180 - 181, 1989.
10. Çalgan, K., Duyuşlar Müzik Ansiklopedisi Yayınları Ankara, s. 24 - 25, 1991
11. Uçan, A., Müzik Eğitimi Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara. s. 14, 1994
12. Ana Britannica, Genel Kültür Ansiklopedisi, Cilt 8, Ana Yayıncılık A.Ş. ve Encyclopedia Britannica İşbirliği, İstanbul, s. 207, 1987.
13. Grov's, Müzik ve Müzisyenler Ansiklopedisi, cilt 4, St Martin's Press, Eric Blom, U.S.A., s. 850 - 851, 1954.
14. Uçan, A., Günay, E., Keman 1633 - 6, Mektupla Öğretim Merkezi, Ankara, s. 20 - 21.

15. Uan, A., Günay, E., Keman, 1633 - 6, Mektupla ğretim Merkezi, Ankara, s. 223 - 229, 1977 - 78.
16. Oğuzkan, A. F., Eğitim Terimleri Sözlüğü, T.D.K. yayınları, A.. Basımevi, 1974.
17. Szer, V., Müzik Ansiklopedisi Remzi Kitabevi A.Ş. Yayınları, İstanbul, s. 229.
18. Oğuzkan, A.F., Eğitim Terimleri Sözlüğü, T.D.K. yayınları, A.. Basımevi, 1974.
19. Uçan, A., Müzik Eğitimi, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara, s. 55 - 56 - 57, 1994.
20. Uan, A., Müzik Eğitiminde Program Geliştirme, Basılmamış Ders. Notu.
21. Prof. Dr. Uçan, A., Müzik Eğitimi, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara, s. 55 - 56 - 57, 1994

ÖZGEÇMİŞ

1964 yılında Lüleburgaz'da doğdu. 1975 yılında Ankara Devlet Konservatuvarı Viola bölümü'ne girerek 1985 yılında Prof. Koral ÇALGAN'ın sınıfından mezun oldu. 1984 - 86 yıllarında ADK Oda Orkestrasında, 1986 - 87 yıllarında ise Bilkent Oda Orkestrasında Prof. Gürer Aykal ve Rengim Gökmen ile çalıştı. 1986 yazında Norveç'te Elverum Müzik Festivali'ne , 1989 yazında Maceristan'ın - Pec şehrinde yapılan oda müziği ve orkestra kursuna katıldı ve orkestrada birinci viyola olarak çaldı. 1994 yazında Polanya'nın Loncut Kasabasında yapılan müzik kampında Paul de Clark ile master-class çalışmaları yaptı. Ankara Büyükşehir Belediyesi Yaylı Sazlar Beşlisi ve daha sonra Kamer Dörtlüsüyle yurt içinde çeşitli festivallere katıldı. Halen H.Ü. Ankara Devlet Konservatuvarı'nda Viyola Sanat Dalı Öğretim Görevlisi olarak çalışmaktadır.

Bu araştırmanın yazımı Yasemin Ünver tarafından yapılmıştır.

Özveren Sok. Anı Apt. 3/8 Demirtepe/ANKARA

Tel: 232 01 11

EK

kreutzer

42 etiudy
42 études
42 studies
42 etüden

(t. gonet)

PWM
EDITION

na altowke pour alto for viola für viola

3

a) ćwiczyc również według wzorów w Etudzie 2
to be practised also according to patterns in Study 2
auch nach den Mustern in der Etüde Nr. 2 üben

Allegro moderato

4 a) r. 1. r. 5. b) c)

Allegro

10

14

18

22

26

29

33

37

41

44

1, 2, 3 - ćwiczyć jak w Etudzie 5
 1, 2, 3 - practise as in Study no. 5
 1, 2, 3 - üben wie in der Etüde Nr. 5

Moderato

f martelé

simile

[illegible]

Journal no 54 1894

8

1. a) 2. a) 3. a) 4. a) 5. spiccato 6.

b) c) b) c) b) c) b) c)

Allegro non troppo

(M.S.)

mf

4 1 4

This image shows a page of musical notation for guitar, consisting of 12 staves. The notation is written in a key with one sharp (F#) and a 2/4 time signature. The music is complex, featuring many sixteenth and thirty-second notes, as well as various guitar-specific symbols such as fret numbers (0-4), accidentals (sharps, flats), and dynamic markings. A large red 'X' watermark is visible across the center of the page.

1. 2. a) 3.

4. a) b) 5.

Allegro

p

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45

D

A

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45

(2)

9 3 1

3 1 D 3 1 1

7 1 2

11 1

55 1

69 G 1 2

73 D 1

77 0 4 1 4 2 A 3 1 1

82 1 1 1 1 1 0

86 1 1 1 0 1 1 4

90 1 4 0 4 2 1

94 1 1 1

98 3 0 3 3 1 2

12

1. a) d) 2. a) 3.

b) c)

Allegro moderato

16

19

22

25

29

13

Moderato

The image displays a musical score for the song "The Rose Tree." It consists of three systems of music, each with a vocal line and a guitar accompaniment line. The key signature is one sharp (F#), and the time signature is 2/4. The first system starts at measure 38, the second at measure 41, and the third at measure 44. The guitar part includes various fret numbers (0, 1, 2, 3, 4) and techniques like bends and trills. The vocal line features a melody with many eighth and sixteenth notes, often grouped with slurs and fingerings (1, 2, 3, 4).

[illegible]

16 1. 2. 3. 4.

Measures 16-19. Measure 16 has four first endings. Each ending contains a trill (tr) and a slur. The notation is in treble clef with a key signature of one sharp (F#).

Moderato

Measures 20-23. Marked 'Moderato'. Measures 20 and 21 start with a forte (f) dynamic, while measures 22 and 23 start with a sforzando (sf) dynamic. Each measure contains a trill (tr) and a slur.

Measures 24-27. Continuation of the trill and slur pattern in treble clef.

Measures 28-31. Continuation of the trill and slur pattern in treble clef.

Measures 32-35. Continuation of the trill and slur pattern in treble clef.

Measures 36-39. Continuation of the trill and slur pattern in treble clef.

Measures 40-43. Continuation of the trill and slur pattern in treble clef.

Measures 44-47. Continuation of the trill and slur pattern in treble clef.

Measures 48-51. Continuation of the trill and slur pattern in treble clef.

25

Handwritten musical score for 'The Rose Tree'. The score is written on a single staff with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The tempo is marked 'Allegretto' and the time signature is '3/4'. The music consists of a series of eighth and sixteenth notes, with various ornaments (trills, mordents) and fingerings (1, 2, 3) indicated above the notes. The score is numbered 25 at the beginning.

28-

Handwritten musical score for 'The Rose Tree'. The score is written on a single staff with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The melody is written in a simple, folk-like style. The notes are mostly eighth and sixteenth notes, with some triplets and trills. The lyrics are written below the staff, and the melody is written above it. The score is handwritten and appears to be a personal or working draft.

31

tr

tr

tr

tr

tr

tr

3

0 1 tr

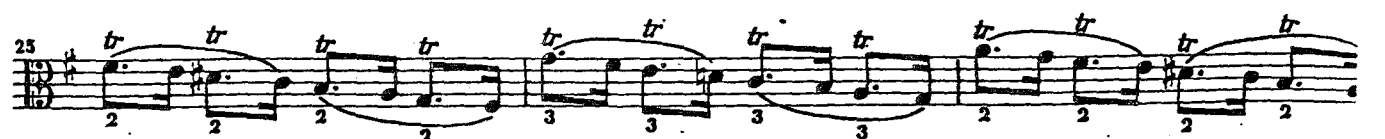
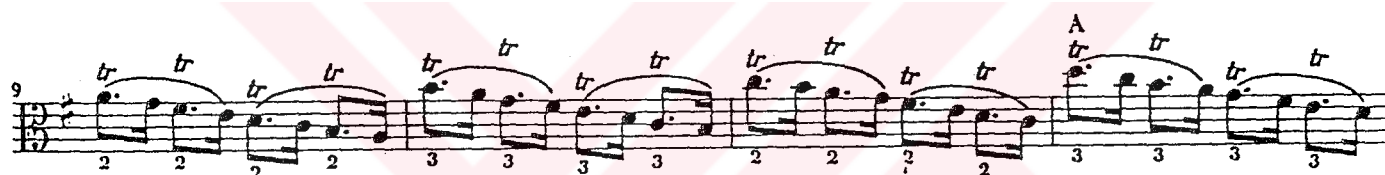
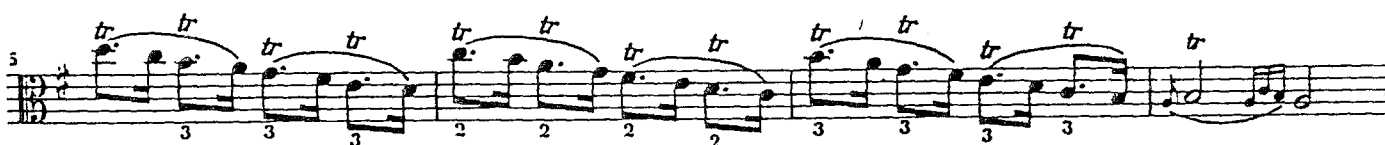
0 1 tr

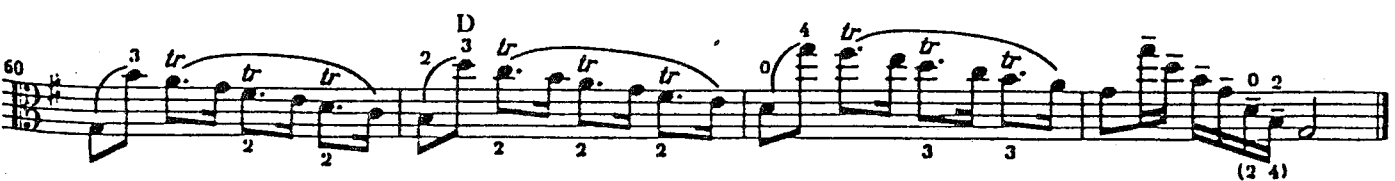
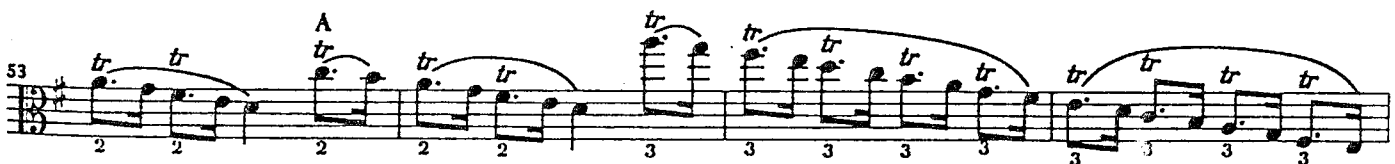
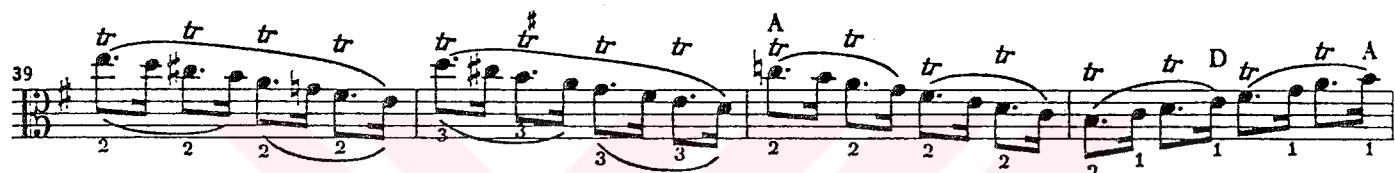
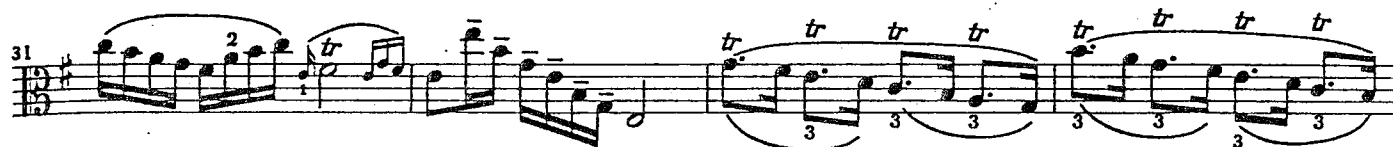
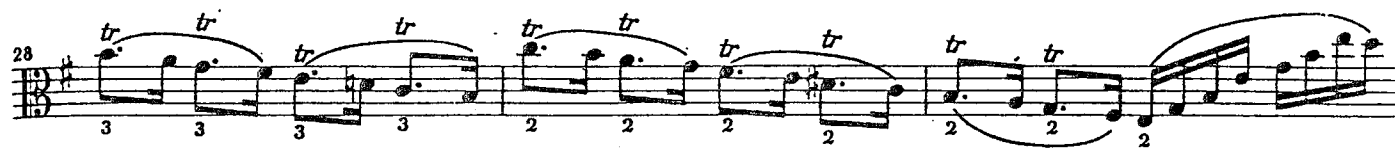
The second system of the musical score, measures 37 to 44. It continues the melody in the treble clef with a key signature of one sharp (F#). The melody features various trills (tr) and fingerings (1, 2, 3). The bass line is present but mostly obscured by the treble staff. The system ends with a double bar line.

[illegible]

Moderato

Moderato

simile

26 *f*

3 *restez*

5

8 *restez* *G*

11

14 (2 3)

17

20 *G*

23 *G*

